

Postzegels van de DDR en ... de aanpak van onze Marthe Röling

Olav Petri

September 2017

De DDR, een “afgesloten” verzamelgebied, wordt nauwelijks verzameld. Toch kun je er plezier aan beleven, ik ben er dagen mee bezig geweest. Vandaag ben ik in een zure stemming en dat zult u merken...

Het was natuurlijk een hele eer om uitgenodigd te worden om een postzegel of serie te ontwerpen, gewijd aan Lenin, het zoveel-jarig bestaan van de DDR, de verjaardag van de Oktoberrevolutie, de Vriendschap tussen de socialistische landen. Elk jaar was er heel wat te vieren en de commissie die over het uitgavebeleid ging, gestoffeerd met deskundigen en vooral ook geestelijke adviseurs uit de SED, de Partij, lette goed op dat de artist zijn werk deed conform de voorschriften, geen experimenten, netjes tussen de lijntjes kleuren.

De eerste kunstenaars hadden het makkelijk: wat gebalde vuisten, hamer en sikkel, de kruiser Aurora, Lenin, Pieck, veel vlaggen en heel veel rood, dan kwam het wel goed.

Maar na een aantal jaren ben je als kunstenaar wel uitgekeken op het onderwerp, kun je niets origineels bedenken en voel je je als de befaamde Nederlandse kunstenares, Marthe Röling, die uitgenodigd was iets te ontwerpen rond “korfbal”. Nederland werkt al jaren met kunstenaars van naam. Zij deed wat in de DDR tot gevangenisstraf had geleid: ze ontwierp een opvallend lettertype en maakte daar een tekst van met het woord “korfbal” er in. Van ellende liet ze de rest van de zegel maar leeg, want je gaat als fatsoenlijk artiest toch geen korfje en een balletje erbij tekenen? Dat kost je je naam en je collega’s gaan je uitlachen.

In de DDR kon je dit niet doen. Moet je voor de lol eens al dit soort DDR zegels bij elkaar leggen. Je wordt er droevig van en krijgt medelijden met de grafici. Toen er wat meer geld kwam voor drukwerk, toen kon je nog wat spelen met kleur en zo, maar wat zal er gezocht en gesteund zijn door de ontwerpers.

Marthe Röling maakte verzamelaars korte tijd heel erg gelukkig. Op de dag van uitgifte kocht menigeen, even over de schouder kijkend, meteen een heel vel in plaats van 10 postzegels. Niemand leek in de gaten te hebben dat er sprake was van een foutdruk waarbij een groot deel van de zegel leeg en wit gebleven was! Kassa!!!! De vreugde duurde maar kort.

Nou zult u denken dat het probleem van uitgekauwde onderwerpen echt iets was voor communistische landen. In de Bondsrepubliek hadden ze echter een vergelijkbaar probleem. Daar verschenen voortdurend postzegels, gewijd aan de katholiekendag en de dag van de Lutherse kerk. Als je die zegels naast elkaar legt, je ziet al die kruisen, kerken, portretten van Jezus of een heilige, vaak uitgevoerd in stemmig bruin of groen, dan verlies je als graficus alle hoop wanneer jij wordt gevraagd de volgende zegel te ontwerpen.

Er is meer, maar dat schrijf ik een andere keer wel op.

En er is ook hoop, hoor!